

**ФАКУЛТЕТ ЗА СТРАТЕШКИ И ОПЕРАТИВНИ МЕНАЏМЕНТ
БЕОГРАД**

ПОЛИТИКА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

**Стандарди, критеријуми и поступци за самовредновање
и оцену квалитета**

САДРЖАЈ:

УВОД.....	2
1. СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА.....	3
2. СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА	5
3. ОРГАНИЗАЦИЈА СИСТЕМА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА.....	7
4. ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА	9
5. ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА.....	10

УВОД

Документ “ПОЛИТИКА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА” обухвата стандарде, критеријуме и поступке (процедуре) који се користе у процесу самовредновања и оцене квалитета Високе Факултет за стратешки и оперативни менаџмент Београд у даљем тексту Факултет . Закон о високом образовању и усвојене међународне декларације захтевају читав низ активности које се односе на обезбеђење система квалитета у образовању. Факултет је дужна да својим статутом и другим актима дефинише тела и поступке везане за обезбеђивање, унапређење, праћење и развој квалитета студијских програма, наставе и услова рада. Факултет такође има обавезу да спроводи поступак самовредновања и оцењивање квалитета свих сегмената своје делатности. Све ове активности реализују се на основу прихваћених стандарда које доноси Национални савет за високо образовање. Ови стандарди ближе дефинишу и обухватају:

- Стратегију обезбеђења квалитета;
- Стандарде и поступке за обезбеђење квалитета;
- Организацију система обезбеђења квалитета;
- Обезбеђење квалитета наставног процеса;
- Обезбеђење квалитета студијских програма;
- Обезбеђење квалитета научно – истраживачког, стручног и уметничког рада;
- Обезбеђење квалитета наставника и сарадника;
- Обезбеђење квалитета студената;
- Обезбеђење квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса;
- Обезбеђење квалитета управљања Школом и квалитета ван наставне подршке;
- Обезбеђење простора и опреме;

- Обезбеђење финансирања Факултет ;
- Улогу студената у самовредновању и провери квалитета Факултет ;
- Системско праћење и периодичну проверу квалитета.

Документ “Политика обезбеђења квалитета” усвајају Наставно веће Факултет и Савет Факултет . Он представља интерни систем за обезбеђење квалитета, али је доступан и екстерној јавности. Његова реализација и примена је обавезна.

1. СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА (СТАНДАРД 1)

Факултет за стратешки и оперативни менаџмент у Београду доноси стратегију обезбеђења квалитета. Њу разматрају сви релевантни субјекти и формално усваја Савет Факултет .

Политика и стратегија за обезбеђење квалитета обухвата:

- I) Изјаву о опредељењу Факултет да континуирано и систематски ради на унапређењу квалитета свих сегмената своје делатности.**

Текст изјаве гласи:

Факултет за стратешки и оперативни менаџмент у Београду на седници Савета Факултет одржаној 20.06.2008 године, доноси:

ИЗЈАВУ

Факултет за стратешки и оперативни менаџмент у Београду се обавезује да континуирано и систематски ради на унапређењу квалитета свих делова своје делатности.

1. Наставни планови и програми су савремени, садрже најновија достигнућа у струци и науци, упоредиви су са сличним европским, задовољавају захтеве привреде и друштва и интересовања студената.
2. Наставници и сарадници су квалитетни, њихов избор се врши према високим научним, стручним и педагошким критеријумима тако да могу да испуне све захтеве при реализацији савремених наставних процеса.
3. Пратеће службе на Факултету и ненаставно особље је образовано и оспособљено да квалитетно прати и учествује у реализацији свих школских активности.
4. Факултет непрекидно улаже у развој и модернизацију учила и опреме и побољшање свих услова рада.

II) У процесу обезбеђења квалитета најважнију улогу имају следећи субјекти:

- Комисија за обезбеђење и праћење квалитета,
- Помоћник директора за квалитет,
- Наставници и сарадници,
- Катедре,
- Наставно веће Факултет ,
- Студенти,
- Ваннаставно особље,
- Екстерне институције: Национални савет за високо образовање, Министарство за просвету, Конференција високих Факултет .

III) Факултет је у обавези да обезбеди квалитет у следећим областима:

- Студијски програми,
- Настава,
- Истраживања,
- Вредновање студената,
- Уџбеници и литература,
- Ресурси: наставни простор, лабораторије, опрема.

IV) Факултет се определила за стратегију изградње културе квалитета, подизање нивоа квалитета свих активности, повезивање образовне, научне и стручне делатности.

У процесу формирања Стратегије обезбеђења квалитета учествују сви наведени субјекти. Стратегију предлаже Комисија за квалитет са директором Факултет а доноси је, односно, усваја Савет Факултет .

Факултет своју Стратегију обезбеђења јавно објављује. Она је доступна како интерној, тако и екстерној јавности.

Стратегија се сваке три године периодично детаљно испитује, а континуално допуњује и унапређује.

2. СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА (СТАНДАРД 2)

Факултет за стратешки и оперативни менаџмент у Београду има усвојене и јавно објављене стандарде квалитета као и поступке, односно, процедуре за обезбеђење, оцену и праћење квалитета.

Стандарди садрже одговарајући ниво (изнад минималног) квалитета који Факултет гарантује својим радом. Стандарди су утврђени за сваку област за коју се Факултет својом политиком квалитета, обавезала да обезбеди квалитет. Као стандарди прихватају се сви стандарди које доноси Национални савет за високо образовање. То су следећи стандарди:

I) Стандарди из области акредитације високо школске установе:

- Стандард 1. Мисија и циљеви установе
- Стандард 2. Планирање и контрола
- Стандард 3. Организација и управљање
- Стандард 4. Студије
- Стандард 5. Научно – истраживачки рад
- Стандард 6. Наставници и сарадници
- Стандард 7. Ван наставно особље
- Стандард 8. Студенти
- Стандард 9. Простор и опрема

- Стандард 10. Библиотека, уџбеници, информациони систем
- Стандард 11. Финансијски ресурси
- Стандард 12. Унутрашњи механизми за осигурање квалитета
- Стандард 13. Јавност у раду

II) Стандарди из области акредитације студијских програма:

- Стандард 1. Структура студијског програма
- Стандард 2. Сврха студијског програма
- Стандард 3. Циљеви и опис студијског програма
- Стандард 4. Компетенције дипломираних студената
- Стандард 5. Курикулум
- Стандард 6. Интернационална компатибилност студијског програма
- Стандард 7. Упис студената
- Стандард 8. Оцењивање и напредовање студената
- Стандард 9. Наставници
- Стандард 10. Ресурси
- Стандард 11. Контрола квалитета
- Стандард 12. Студије на даљину

Сви предложени стандарди су усвојени и налазе се у прилозима.

Процедуре за обезбеђење, оцену и праћење квалитета прописују поступак њиховог доношења, садрже упутство за примену, критеријуме за оцењивање, обраду добијених резултата, ефете и мере које се предузимају. Процедуре се доносе посебно за сваку од области у којима се Факултет обавезала својом политиком да обезбеђује квалитет. Као процедуре се користе систем Правилника, Анкете и Извештаја.

То су следеће процедуре:

- П.01. Правилник о раду
- П.02. Правилник о систематизацији радних места
- П.03. Правилник о избору у звања наставника
- П.04. Правилник о вредновању научно-истраживачког стручног рада
- П.05. Правилник о вредновању наставног и педагошког рада наставника
- П.06. Правилник о условима и поступку уписа студената
- П.07. Правилник о основним студијама
- П.08. Правилник о специјалистичким студијама
- П.09. Правилник о провери знања и оцењивању
- П.10. Правилник о полагању испита
- П.11. Правилник о завршном раду основних студија
- П.12. Правилник о завршном раду специјалистичких студија
- П.13. Стручна пракса – упутство за реализацију
- П.14. Правилник о дисциплинској одговорности студента
- П.15. Правилник о раду библиотеке
- П.16. Правилник о уџбеницима и издавачкој делатности
- П.17. Правилник о рачуноводству и финансијском пословању
- П.18. Правилник о јавним набавкама мале вредности
- П.19. Правилник о попису имовине, обавеза и потраживања Факултет
- П.20. Правилник о решавању стамбених потреба радника
- П.21. Правилник о раду циртг-а
- П.22. Правилник о заштити од пожара и експлозије
- П.23. Етички кодекс

- П.24. Правилник етичког одбора
- П.25. Пословник о раду наставног већа
- П.26. Пословник о раду савета Факултет
- П.27. Правилник о раду студентског парламента
- П.28. Правилник о заштити на раду
- П.29. Правилник о кућном реду у школи
- П.30. Приручник за техничку припрему публикација

Анкете:

- Анкета А1 – Оцена наставног процеса,
- Анкета А2 – Оцена студијског програма,
- Анкета А3 – Оцена компетенције дипломираних студената,
- Анкета А4 – Анкета запослених радника ВШСОМ.

Извештаји:

- Преглед броја уписаних студената,
- Преглед броја дипломираних студената и просек трајања студија
- Процент осипања студената,
- Ефикасност студирања – пролазност на испитима.

Стандарде за процедуре доноси Наставно веће Факултет на предлог Комисије за квалитет.

Сви стандарди и процедуре су доступни наставницима, сарадницима, студентима, ненаставном особљу као и екстерној јавности.

Факултет периодично, након три године, детаљно преиспитује све стандарде и процедуре а континуално врши њихово унапређење и побољшање.

3. ОРГАНИЗАЦИЈА СИСТЕМА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА (СТАНДАРД 3)

На Факултету за стратешки и оперативни менаџмент у Београду постоји организовани систем за обезбеђење квалитета.

Статутом Факултет прописани су улоге и задаци свих субјеката који учествују у доношењу и спровођењу политике, стандарда, процедура и културе обезбеђења квалитета: наставника, сарадника, студената, Наставног већа, катедри, помоћника директора за квалитет, комисије за обезбеђење квалитета.

Факултет је дужна да посебним мерама обезбеди учешће студената у доношењу и спровођењу политике, стандарда, процедура и културе обезбеђења квалитета. Те мере су следеће: учешће и рад представника студената у Савету Факултет, Наставном већу Факултет, Комисије за квалитет, активностима Студентског парламента и учествовањем студената у оцењивању наставног процеса наставника и сарадника и рада школских служби.

Посебну улогу у систему обезбеђења квалитета у Школи имају:

- Председник комисије за обезбеђење квалитета
- Комисија за обезбеђење квалитета

Комисија за обезбеђење квалитета има 3 члана и чине је:

- Помоћник директора за квалитет (председник Комисије)
- Један наставник
- Секретар
- Представник студентског парламента.

Задаци Комисије су следећи:

- Припрема предлога и стратегије и политике квалитета;
- Припрема предлога и иновирање стандарда и процедура;
- Припрема предлога метода провере квалитета;
- Унапређење организације система обезбеђења квалитета;
- Предлагање мера за изградњу културе квалитета;
- Праћење остваривања стратегије квалитета;
- Спровођење стандарда и процедура;
- Обрада података и извештаја;
- Редовно прикупљање података о квалитету студијских програма и рада Факултет од привредних и ванпривредних организација, и других релевантних институција;
- Предлагање одговарајућих мера руководству Факултет у циљу подизања нивоа квалитета.

4. ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА (СТАНДАРД 4)

Основни елементи обезбеђења квалитета наставног процеса на Факултету за стратешки и оперативни менаџмент су:

- Интерактивност наставе;
- Доношење и поштовање савремених наставних планова;
- Доношење и реализација савремених наставних програма;
- Остваривање апликативности теоријских знања укључењем практичних примера у настави;
- Праћење квалитета наставе;
- Предузимање потребних мера у случајевима ниског квалитета и негативних оцена у настави.

У наставном процесу се остварује интерактивност наставе. Студент треба да буде активан учесник у настави. Наставни садржаји подстичу студенте на размишљање и креативност, усмеравају студента на самосталан рад и примену стечених знања али га оспособљавају и за тимски рад.

Током извођења наставе наставници и сарадници се понашају професионално. На предавањима и вежбањима они имају корективне односе према студентима. Не постоји никакав облик дискриминације студената на било којем основу. Ваннаставно особље такође има коректан однос у комуникацији са студентима. Понашање радника у школи је у складу са Етичким кодексом. Документ „Етички кодекс“ доноси Савет Факултет и он се обавезно поштује. Овај документ се налази у прилогу. Све што је речено за раднике Факултет мора да важи и да се примењује и на студенте.

Факултет за стратешки и оперативни менаџмент у Београду организује и изводи студије у току школске године која почиње 1. октобра и траје 12 месеци. Школска година се дели на два семестра: зимски и летњи. Настава појединачних предмета изводи се и организује у једном семестру. Остали елементи режима студија ближе су дефинисани у Статуту Факултет .

План и распоред наставе су усклађени са потребама и могућностима студената. План наставе се доноси на почетку школске године за целу годину, истиче се, тако да је доступан свим субјектима наставног процеса. У њему су дефинисани дани активне наставе, испитни рокови, нерадни дани, годишњи одмори, празници и др. Распоред наставе (часова предавања и вежбања) доноси се на недељном нивоу, важи за један семестар и истакнут је јавно. План наставе и распоред часова предавања и вежбања спроводи се доследно.

Факултет је дужна да за сваки предмет, пре почетка семестра, студентима учини доступним следеће елементе Плана рада:

- основни подаци о предмету: назив, година, број ЕСПБ, др.
- циљеви предмета,
- садржај и структура предмета,
- план распореда извођења наставе,
- начин оцењивања на предмету,
- уџбеници и доступна литература,
- подаци о ангажованим наставницима и сарадницима.

Факултет систематски прати спровођење плана наставе као и планова рада на појединачним предметима. Уколико дође до одступања обавезно се преузимају мере корекције.

Факултет је дужна да систематски прати и оцењује квалитет наставе на појединачним предметима. Она преузима неопходне корективне мере за унапређивање квалитета.

Уколико се наставници и сарадници не придржавају Плана рада на предмету или постижу одговарајући квалитет предавања и вежбања Факултет је дужна да предузме одговарајуће мере:

- упозорење на потребу побољшања квалитета,
- упућивање на усавршавање,
- уколико у року од једне године нема побољшања квалитета наставе, наставници и сарадници се искључују из наставног процеса.

За оцену (евалуацију) и праћење квалитета наставног процеса у Школи се користи студентска Анкета А1. Студентска анкета је анонимна, реализује је студентски парламент и комисија за квалитет. Анкетирају се студенти свих година на завршетку школске године. Део Анкете А1 односи се на оцену квалитета наставног процеса. Анкета А1 дата је у прилогу.

Релевантна документа:

- Анкета А1 – Оцена наставног процеса,
- Етички кодекс,
- Статут Факултет ,
- План рада.

5. ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА (СТАНДАРД 5)

Квалитет студијског програма Факултет за стратешки и оперативни менаџмент у Београду обезбеђује кроз следеће активности:

- праћење и провера циљева студијских програма,
- праћење и провера структуре програма,
- праћење радног оптерећења студената,
- осавремењивање садржаја,
- прикупљање повратних информација о квалитету програма из релевантног окружења.

Факултет редовно и систематски прати, проверава и по потреби ревидира:

а.) Циљеве студијског програма,

б.) Усклађеност програма са мисијом Факултет ,

ц.) Однос општих предмета и стручних апликативних предмета. У оквиру наставног плана мора да омогући стицање квалитетних и у пракси примењивих знања. Однос теоријских и стручно примењивих садржаја у оквиру програма предмета мора да омогући стицање практичних знања и вештина, као и њихову примену на решавање конкретних задатака у пракси. Наведене поставке у оквиру наставног процеса постижу се:

- реализацијом теоријског дела наставе путем аудиторних предавања и вежбања,
- реализацијом практичног дела наставе путем рачунских, графичко – конструктивних, лабораторијских и рачунарских вежби,
- изградном самосталних семинарских, пројектних, графичких и других радова студената,
- изградом и одбраном завршног рада.

д.) Радно оптерећење студената мерено ЕСПБ.

е.) Исоходе и компетенције које добијају студенти када заврше студијски програм.

- Они мора да пруже могућност запошљавања или продужетак, односно наставак школовања.

Факултет има разрађене поступке за оцену, праћење, контролу, измену и одобравање студијских програма. У овим процесима учествују:

- студенти,
- наставници,
- катедре,
- наставно веће,

- екстерни експертски тимови – рецензенти, комисија за акредитацију и други.

Факултет редовно прибавља повратне информације привредних и ванпривредних организација, послодаваца и других релевантних институција о квалитету студија и студијских програма.

Факултет континуално обезбађује студентску евалуацију студијских програма. Оцењивање се обавља анонимним анкетавањем и при томе се користи Анкета А2. Анкетавање се обавља на свим годинама студија на крају школске године. У прилогу је дата Анкета А2.

Оцену компетенције дипломираних студената врше студенти, професори и послодавци. При томе се користи Анкета А3 која је такође дата у прилогу.

Факултет је дужна да врши непрекидно осавремењавање садржаја курикулума (наставних програма) као и њихово упоређење са одговарајућим међународним институцијама.

Садржај студијског програма треба да подстиче студенте на стваралачки начин размишљања, дедуктиван начин истраживања и примену знања и вештине у практичне сврхе.

Сви услови и поступци који су потребни за стицање звања и добијене дипломе првог степена студије јасно су дефинисани и доступни јавно на увид.

Релевантна документа:

- Анкета А2 – Оцена студијског програма.
- Анкета А3 – Оцена компетенције дипломираних студената.